

BÖLÜM

60

DİZÜRİ

Süleyman ALBAŞ¹

GİRİŞ

Dizüri idrar yaparken ağrı, batma, yanma veya rahatsızlık hissi olarak tanımlanabilir. Birinci basamak sağlık kuruluşlarına sık başvuru yakınmalarından biri olan dizürinin en sık sebebi üriner sistem enfeksiyonlarıdır (1). Genellikle öykü, fizik muayene ve idrar tetkiki ile ayırıcı tanısı yapılarak birinci basamakta tedavi edilebilen bir durumdur. İleri tetkik ve tedavi gerektiren durumlarda hastalar üst basamağa sevk edilmelidir.

Ürotelyumun altında bulunan duyu sinirlerinin, mukozal bariyeri etkileyen herhangi bir sebeple uyarılması sonucu dizüri yakınması ortaya çıkar (1). Dizürinin en sık sebebi üriner sistem enfeksiyonları (ÜSE) olmakla birlikte kişinin yaşı, cinsiyeti ve komorbid hastalıklarına göre farklı hastalıklar da dizüriye neden olabilir. ÜSE, bazı dermatolojik hastalıklar, üretrit, vulvovajinit, servisit, prostatit, yabancı cisim, üretral darlık yapan nedenler, bazı ilaç ve yiyecekler, maligniteler, girişimsel işlemler, konjenital anomaliler, bazı anorektal problemler dizüriye neden olabilir (1-5).

Üriner Sistem Enfeksiyonları

Üriner sistem enfeksiyonları asemptomatik bakteriüriden ürosepsise kadar farklı klinik şekiller-

de seyredebilir. Kadınlarda erkeklere göre daha sık görülür. Yaşamları boyunca kadınların yarısından fazlası en az bir kez ÜSE geçirir. Yerleşimine göre alt veya üst üriner sistem; yapısal veya nörolojik bir anomali olup olmamasına göre komplike veya komplike olmayan (nonkomplike) ÜSE şeklinde adlandırılabilir.

Etyoloji-Patogenez: ÜSE genellikle rektal florada bulunan üropatojenlerin üretradan asendan yolla girişi ile meydana gelir. Erkeklerde üretranın daha uzun ve anüse uzak olması, prostat sıvısının antibakteriyel özelliği nedeniyle kadınlara göre daha nadir görülür (6).

ÜSE'de Escherichia coli en sık etkidir. Tekrarlayan enfeksiyonlarda, bazı yapısal veya konjenital anomalilerde (tıkayıcı üropati, nörojen mesane, fistül) Proteus, Pseudomonas, Klebsiella, Enterobacter türleri, Enterokok ve Stafilokokların görülme oranı artmaktadır (7,8). Staphylococcus saprophyticus cinsel aktif kadınlarda akut sistitte sık saptanan etkenlerden biridir. İmmünsüpre hastalarda, renal transplant alıcılarında Corynebacterium urealyticum etken olabilir. Antibiyoterapi altındaki kateterize hastalarda Candida türleri, erkeklerde ve allojenik kemik iliği alıcısı olan hemorajik sistitli hastalarda da Adenovirüsler sıklığı artan etkenler olarak karşımıza çıkabilir (6,7).

¹ Uzm. Dr., Karabağlar 17 Nolu Aile Sağlık Merkezi, Aile Hekimliği Uzmanı, suleyman.albas87@gmail.com

KAYNAKLAR

1. T. C. Michels and J. E. Sands, "Dysuria: Evaluation and Differential Diagnosis in Adults," *Am Fam Physician*, vol. 92, no. 9, pp. 778–786, 2015, [Online]. Available: www.aafp.org/afp/
2. Geyik S, "Anal Fissür, Benign Prostat Hiperplazisi, Penil Ağrı, Disüri Birlikteliği," *İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Dergisi*, vol. 6, no. 2, pp. 9–13, 2018.
3. S. Fukuzako *et al.*, *Perirectal abscess with dysuria*, vol. 4, no. 3. John Wiley and Sons Inc., 2020, pp. 548–549. doi: 10.1002/jgh3.12307.
4. D. R. Durmaz K, "Venereal Hastaya Tanısal Klinik Yaklaşım ve Sendromik Tanısal Algoritmalar," in *Venereolojide Güncel Yaklaşımlar*, 1st ed., Aydoğan K, Ed. Ankara, 2021, pp. 95–101. [Online]. Available: <https://www.researchgate.net/publication/353555652>
5. T. Miklovic and P. Davis, "Dysuria, Rebound Tenderness, and a Palpable Mass—A Ticking Time Bomb," *Military Medicine*, Apr. 2021, doi: 10.1093/milmed/usab180.
6. Akalın H, "Erişkinde Toplum Kökenli Üriner Sistem Enfeksiyonları," 2019. <https://www.bto.org.tr/wp-content/uploads/2019/10/eriskinde-toplum-kokenli-uriner-sistem-enfeksiyonlari-halis-akalin.pdf> (accessed Feb. 23, 2022).
7. L. Mamıkoğlu and İnan D, "İdrar Yolu Enfeksiyonları," in *Enfeksiyon Hastalıkları ve Mikrobiyolojisi*, 3rd ed., vol. 1, Willke Topcu A, Söyletir G, and Doğanay M, Eds. Nobel Tıp Kitabevleri, 2008, pp. 1487–1499.
8. T. İpekçi, O. Celik, Ö. Aydoğdu, M. Akand, and M. B. Yüksel, "Üriner Sistem Enfeksiyonlarına Güncel Yaklaşım/Current Approach for Urinary Tract Infections," *The Cystoscope*, vol. 1, pp. 73–81, 2014, [Online]. Available: <https://www.researchgate.net/publication/269105223>
9. L. E. Nicolle *et al.*, "Clinical practice guideline for the management of asymptomatic bacteriuria: 2019 update by the Infectious Diseases Society of America," *Clinical Infectious Diseases*, vol. 68, no. 10. Oxford University Press, pp. E83–E75, May 01, 2019. doi: 10.1093/cid/ciy1121.
10. T.C. Sağlık Bakanlığı Birinci Basamağa Yönelik Tanı ve Tedavi Rehberleri, *T.C. Sağlık Bakanlığı Birinci Basamağa Yönelik Tanı ve Tedavi Rehberleri 2003*, 2nd ed. 2003. Accessed: Feb. 23, 2022. [Online]. Available: <https://sbu.saglik.gov.tr/Ekutuphane/Yayin/138>
11. Yıldız A, "Tam İdrar Tahlilinin İnfeksiyon Hastalıklarının Tanı ve İzlemine Katkısı," *ANKEM Derg*, vol. 19, no. 2, pp. 85–86, 2005.
12. Kökoğlu B, Ünalacak M, and Ünlüoğlu İ., "Leukocyte Esterase Positivity in Urinary Tract Infections," *Euras J Fam Med*, vol. 3, no. 3, pp. 163–165, 2014.
13. N. Zorbozan, İ. Akarken, and O. Zorbozan, "The performance of the urine strip test for predicting microscopic urine analysis," *Türk Hijyen ve Deneysel Biyoloji Dergisi*, vol. 78, no. 1, pp. 31–38, 2021, doi: 10.5505/TurkHijyen.2020.98105.
14. R. Alanlı, B. A. Beşirbellioğlu, and G. Çelik, "Toplum Kaynaklı Üriner Enfeksiyon Etkeni Escherichia coli Suşlarında Antibiyotik Direnci," *Hitit Medical Journal*, Apr. 2021, doi: 10.52827/hititmedj.888932.
15. C. I. Kang *et al.*, "Clinical practice guidelines for the antibiotic treatment of community-acquired urinary tract infections," *Infection and Chemotherapy*, vol. 50, no. 1, pp. 67–100, Mar. 2018, doi: 10.3947/ic.2018.50.1.67.
16. E. Kulchavenya, "Acute uncomplicated cystitis: is antibiotic unavoidable?," *Therapeutic Advances in Urology*, vol. 10, no. 9, pp. 257–262, Sep. 2018, doi: 10.1177/1756287218783644.
17. A. Huttner *et al.*, "Effect of 5-day Nitrofurantoin vs single-dose fosfomycin on clinical resolution of uncomplicated lower urinary tract infection in women a randomized clinical trial," *JAMA - Journal of the American Medical Association*, vol. 319, no. 17, pp. 1781–1789, May 2018, doi: 10.1001/jama.2018.3627.
18. G. Hazırolan, "Fosfomycin: Geçmişe Dönük," *Klinik Dergisi*, vol. 33, no. 3, pp. 213–222, Dec. 2020, doi: 10.5152/kd.2020.46.
19. A. K. C. Leung, A. H. C. Wong, A. A. M. Leung, and K. L. Hon, "Urinary Tract Infection in Children," *Recent Patents on Inflammation & Allergy Drug Discovery*, vol. 13, no. 1, pp. 2–18, Aug. 2019, doi: 10.2174/1872213X13666181228154940.
20. B. Kaçmaz, "Gonokokal enfeksiyonlar ve tedavisi Gonococcal infections and therapy," *Anatolian Current Medical Journal*, vol. 1, no. 4, pp. 105–109, 2019.
21. Kaya A, "Üretrit, Prostatit, Epididimit, Orşit," in *Enfeksiyon Hastalıkları ve Mikrobiyolojisi*, 3rd ed., vol. 1, Willke Topcu A, Söyletir G, and Doğanay M., Eds. Nobel Tıp Kitabevleri, 2008, pp. 1499–1506.